

Participatieprocessen in kleinere gemeenten

Het schooltje van Oostkerke kreeg een nieuwe bestemming na een intense inspraakronde.

Bestuur luistert naar bewoners bij beleidsplanning

Bewoners, lokaal bestuur, andere partners en samenlevingsopbouw bundelen de krachten om lokaal participatieprocessen van goede kwaliteit te ontwikkelen. In de Diksmuidse deelgemeente Oostkerke kwam in september 2009 het schooltje leeg te staan. Voor de herbestemming werd gekeken naar wat het dorp nodig had en om dat te weten werden de bewoners aangesproken.

TEKST & BEELD JOKE DEKONINCK

Kurt Vanlerberghe is in Diksmuide schepen van Informatie en Inspraak: 'Toen het schooltje van Oostkerke in september 2009 leeg kwam te staan, wisten we niet wat we ermee moesten aanvangen. Het was te groot voor de lokale activiteiten en te duur in onderhoud en renovatie. Een herbestemming was noodzakelijk. In juni 2009 was net een plaatselijk bewonersplatform opgericht met steun van Samenlevingsopbouw. Dus wilde het stadsbestuur die bewonersgroep graag betrekken bij die herbestemming.' Toch viel dat niet meteen in goede aarde. 'Veel inwoners reageerden erg emotioneel,' zegt opbouwwerkster Nele Vanveuren. 'Ze waren bang dat de plaats van hun kindertijd van de kaart zou worden geveegd door een modern woonproject.' Het was een beladen kwestie, in de hoeden van de inwoners had het stadsbestuur allang beslist dat hier een woonproject zou komen.

Het was dus ook belangrijk om aandacht te geven aan de *nostalgie van de dorpschool*. Het bewonersplatform organiseerde daarom een ontmoetingsnamiddag in samenwerking met de beeldbank van de archiefdienst. Inwo-

ners konden oude foto's van hun schooltijd opdiepen en deze in de school laten scannen. *De tijd van toen* kwam in beeld maar de verhalen waren verweven met het besef dat er toch iets met het schoolgebouw moest gebeuren.

'De provincie West-Vlaanderen heeft een subsidie voor een herbestemmingsstudie voor disfunctionele gebouwen,' zegt Kurt Vanlerberghe, 'maar ze keert

lijke participatiekansen te geven, ook al dachten die daar aanvankelijk anders over.' Ook het aangetrokken studiebureau ROOM & ROOM is vertrouwd met kleinschalige projecten en de gevoeligheden van een dorpsgemeenschap.

Stap voor stap

Er werd in verschillende stappen gewerkt waarbij informatie en brainstorm-

“ Er was nog voldoende beleidsruimte om inwoners een eerlijke participatiekansen te geven, ook al dachten die daar aanvankelijk anders over.

die alleen uit als de inwoners in het traject participeren. Zo konden we diverse deskundige partners inzetten om een goed participatieproces op gang te trekken.'

'Omdat het stadsbestuur zelf geen idee had van wat het met de school ging doen, zouden de bewoners ook daadwerkelijk een stem hebben,' vertelt Nele Vanveuren. 'Er was dus nog voldoende beleidsruimte om inwoners een eer-

men losgekoppeld werden van advies en beslissing. Dorpelingen konden onder deskundige begeleiding het schoolgebouw bouwfysisch onder de loep nemen. In een eerste dialoogmoment met de bewonersgroep en ROOM & ROOM gaven bewoners feedback op de analyse en visie van het dorp die het ontwerp-bureau tijdens het vooronderzoek uitgewerkt had. In een tweede overlegmoment stelde het bureau vier scenario's

voor. De bewoners konden die aan de hand van diverse criteria zoals ruimtelijke kwaliteit, structuur, leefbaarheid en recreatief netwerk beoordelen. Deze oefening lag moeilijk omdat door een cijfermatige aanpak een ander scenario naar voren kwam dan wat bewoners gevoelsmatig absoluut niet of wel wilden zien gebeuren met de schoolsite. Er was dus een conflict tussen emotie en ratio.

Advies

Kurt Vanlerberghe: 'Het eindrapport van het ontwerp bureau hebben we officieel aan het bewonersplatform overhandigd met de vraag een advies voor het schepencollege te formuleren.' Op een zondagmiddag nodigde het bewonersplatform hiervoor alle dorpsbewoners uit in de school. De scenario's werden toegelicht en er was tijd voor vraagstelling en discussie. Alle opmerkingen en bedenkingen werden door het platform genoteerd. Twee dagen later kwamen de dertig leden van het bewonersplatform samen om een advies te formuleren. In kleine groepjes probeerden ze tot een gemotiveerd voorkeurscenario te komen. De unanimitieit was onmiddellijk groot, waardoor het plat-

Participatie wordt ge(s)maakt!

Wat brengt participatie op voor bestuurders, lokaal beleid en bewoners? Wat zijn hete hangijzers? Kan bewonersparticipatie ook in kleine(re) gemeenten? Samenlevingsopbouw luisterde naar bestuurders, ambtenaren en bewonersgroepen uit veertien verschillende West-Vlaamse gemeenten. We noteerden kleurrijke verhalen met voetnoten en vraagtekens, met krasse en strijdvaardige uitspraken over beleidsvisie en organisatiecultuur, over drempels en gedrevenheid. Samenlevingsopbouw bundelde de rijke praktijkervaring en wil deze nu ter beschikking van lokale besturen stellen. Kortom: inspiratie voor haalbare participatieprocessen van

topkwaliteit in uw gemeente!

Beslist anders beslissen voor lokale besturen

Beslist mee beslissen voor bewonersgroepen

Prijs duo-publicatie: 20 euro

Bestellen kan via joke.dekoninck@samenlevingsopbouw.be, T 051-24 29 28,

form erin slaagde een duidelijk advies te formuleren.

Kurt Vanlerberghe: 'Het stadsbestuur was in eerste instantie als luisterende partij aanwezig maar het heeft uiteindelijk nog altijd de beslissingsbevoegdheid. Onze beslissing hebben we gebaseerd op het rapport en de aanbevelingen van ROOM & ROOM en het advies van de bewoners. Een delegatie van het bewonersplatform kon op het schepencollege zijn advies toelichten. Het college is uiteindelijk het advies van

de bewonersgroep gevolgd. Het was heel tevreden over het gelopen traject.'

Toekomstgericht

Volgens Nele Vanveuren konden door het hele participatietraject de meningen van alle partijen groeien: 'Het ontwerp bureau kreeg zicht op wat bewoners voor hun dorp belangrijk vinden, de informatie van het ontwerp bureau werd voor de bewoners toegankelijk gemaakt door plaatsbezoeken, mondelinge toelichting en veel visuele ondersteuning. Alle bijeenkomsten vonden plaats in de school zelf. Alle partijen werden ook goed geïnformeerd over de te zetten stappen. De emotionaliteit omtrent de sluiting van de school heeft plaats gemaakt voor een toekomstgerichte visie voor het hele dorp waarin bewoners en bestuur zich kunnen vinden.'

Het karakteristieke schoolgebouw wordt nu omgevormd tot twee woningen met tuin en er komt een nieuwbouwwoning op het kloosterperceel. De twee meest recente klaslokalen worden behouden als dorps huis, waardoor het huidige speelplein zal aansluiten op het dorps huis. Er wordt ook voor gezorgd dat het dorps huis voor voetgangers vanuit verschillende straten bereikbaar is. Zo wordt de doorwaadbaarheid van de dorps kern bevorderd. ■

Joke Dekoninck is programma-verantwoordelijke Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen

